

مدرسه علیمه الزهرا سلام الله علیها

شوش دانیال علیه السلام

معاونت فرهنگی - پژوهشی

تیرماه ۱۴۰۱

اهمیت حجاب

اهمیت حجاب و پوشش اسلامی تا جایی است که خداوند متعال در بسیاری از سوره‌های قرآن از آن به عنوان یک ضرورت یاد می‌کند و آنرا حافظ انسان در برابر بسیاری از بیماری‌های جسمی و روانی می‌داند.

۱- نشانه پاکدامنی

حجاب زن، نشانه عفت و پاکدامنی او است.

«وَالْقَوَاعِدُ مِنَ النِّسَاءِ اللَّاتِي لَا يَرْجُونَ نِكَاحًا فَلَيْسَ عَلَيْهِنَّ جُنَاحٌ أَنْ يَضَعْنَ ثِيَابَهُنَّ غَيْرَ مُتَبَرِّجَاتٍ بِزِينَةٍ وَأَنْ يَسْتَعْفِفْنَ خَيْرٌ لَهُنَّ وَاللَّهُ سَمِيعٌ عَلِيمٌ»^۱ و زنان از کار افتاده‌ای که امید به ازدواج ندارند، گناهی بر آنان نیست که لباسهای (رویین) خود را بر زمین بگذارند، بشرط اینکه در برابر مردم خود آرایی نکنند و اگر خود را بپوشانند برای آنان بهتر است و خداوند شنوا و داناست با همه احوال «اگر آنها تعفف کنند و خویشان را بپوشانند برای آنها بهتر است» چرا که از نظر اسلام هر قدر زن جانب عفاف و حجاب را رعایت کند پسندیده تر و به تقوا و پاکی نزدیکتر است.

و از آنجاکه ممکن است بعضی از زنان سالخورده از این آزادی حساب شده و مشروع سوء استفاده کنند، و احياناً با مردان به گفتگوهای نامناسب بپردازند و یا طرفین در دل افکار آلوده‌ای داشته باشند در آخر آیه به عنوان یک اخطار می‌فرماید: «خداوند شنوا و دانا است»^۲

۲- نشانه پرهیزکاری

رعایت حجاب از سوی زنان، نشانه تقوا پیشگی او است.

«لَا جُنَاحَ عَلَيْهِنَّ فِي آبَائِهِنَّ وَلَا أَبْنَائِهِنَّ وَلَا إِخْوَانِهِنَّ وَلَا أَبْنَاءَ إِخْوَانِهِنَّ وَلَا أَبْنَاءَ أَخَوْتِهِنَّ وَلَا نَسَائِهِنَّ وَلَا مَا مَلَكَتْ أَيْمَانُهُنَّ وَاتَّقِينَ اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ شَهِيدًا»^۳ بر آنان (همسران پیامبر) گناهی نیست در مورد پدران و فرزندان و برادران و فرزندان برادران و فرزندان خواهران خود و زنان مسلمان و بردگان خویش (که بدون حجاب و

۱- سوره نور، آیه ۶۰.

۲- تفسیر نمونه، مکارم شیرازی، ج ۱۴، ص ۵۴۳.

۳- سوره احزاب، آیه ۵۵.

حجاب و پرده با آنها تماس بگیرند) و تقوای الهی

را پیشه کنید که خداوند نسبت به هر چیزی شاهد و

آگاه است. «حجاب و پرده، و مانند اینها همه وسائلی برای حفظ از گناه بیش نیست، ریشه اصلی همان تقوا است که اگر نباشد حتی این وسائل نیز سودی نخواهد بخشید»^۴.

۳- مایه خیر

حجاب، مایه خیر و صلاح، حتی برای زنان سالخورده و بی رغبت به زناشویی است. «وَالْقَوَاعِدُ مِنَ النِّسَاءِ اللَّاتِي لَا يَرْجُونَ نِكَاحًا فَلَيْسَ عَلَيْهِنَّ جُنَاحٌ أَنْ يَضَعْنَ ثِيَابَهُنَّ غَيْرَ مُتَبَرِّجَاتٍ بِزِينَةٍ وَأَنْ يَسْتَعْفِفْنَ خَيْرٌ لَهُنَّ»^۵ و زنان از کار افتاده‌ای که امید به ازدواج ندارند، گناهی بر آنان نیست که لباسهای (رویین) خود را بر زمین بگذارند، بشرط اینکه در برابر مردم خود آرایی نکنند و اگر خود را بپوشانند برای آنان بهتر است و خداوند شنوا و داناست».

آثار و جلوه‌های تربیتی حجاب

آثاری که از حجاب به‌جا می‌ماند، ابتدا در روح و روان فرد پدیدار می‌شود؛ زیرا وقتی فردی با آزادی و آزادی برای خود پوششی انتخاب می‌کند، حتماً در خود احساس آرامش و سربلندی می‌کند. این همان حفظ ارزش‌های یک فرد مسلمان است. در جامعه‌ای که افراد در آن با حفظ حدود و رعایت حقوق دیگران ظاهر می‌شوند و سبب تخریب روح و جسم هم‌نوعان خود نشده، محیط امن و آرامی را برای جوانان فراهم می‌کنند، به سوی سعادت و سلامت روانی پیش خواهند رفت و هدف اسلام نیز این است که مردان و زنان مسلمان، روح آرام، اعصاب سالم و چشم و گوش پاکی داشته باشند. اکنون آثار و جلوه‌های تربیتی حجاب را در دو سطح فرد و اجتماع بررسی می‌کنیم.

۴- تفسیر نمونه، مکارم شیرازی، ج ۱۷، ص ۴۱۳.

۵- سوره نور، آیه ۶۰.

۱- آثار فردی حجاب

۱-۱- شخصیت زن

«شخصیت، مجموعه افکار و عواطف و عادات و اخلاقیات یک انسان است و خلاصه هر چه به یک شخص مربوط می‌شود، بیرون از وجود او نیست و شخصیت اوست. تنها راه بالا بردن شخصیت زن را حجاب او می‌دانیم. اگر او به حجاب روی آورد، پایگاه خانوادگی او قوی می‌شود. مردها، ناچار می‌شوند به زندگی خانوادگی خود، ارج نهند و به همسران خود واقعاً توجه کنند. علو شخصیت زن در این است که کمال همسری، مادری و کمال اجتماعی را برای خود احراز کند. بی‌حجاب در بُعد همسری و مادری، شکست خورده و در بُعد فعالیت‌های اجتماعی، ابزار و بازیچه و ملعبه شده و خواه‌ناخواه سقوط کرده است»^۶.

اسلام مخصوصاً تأکید کرده است که زن هر اندازه متین‌تر و باوقارتر و عقیف‌تر حرکت کند و خود را در معرض نمایش برای مرد نگذارد، بر احترامش افزوده می‌شود.^۷ به طور کلی، اشیائی که در همه جا یافت می‌شوند و دسترسی به آنها به آسانی صورت می‌گیرد، ارزش کمتری دارند. از سویی، بشر همواره اشیای ذی‌قیمت خود را از دسترس دیگران دور نگه می‌دارد و به شیوه‌ای خاص از آن مراقبت می‌نماید. اسلام که زن را گوهر گرانهای هستی و صاحب شخصیت کامل انسانی می‌داند، حجاب را همچون صدف، بهترین وسیله برای حفظ و ثبات آن شخصیت معرفی کرده است. آنان که زنان را تشویق به آرایش و تزیین و نمایش زیبایی‌های جسمی خود می‌نمایند، در حقیقت، زن را فاقد شخصیت و روح انسانی می‌شمارند که باید با تزیین و نمایش زیبایی‌های جسمی، منزلت اجتماعی مناسب خویش را به دست آورد. تجربه نیز این مطلب را ثابت کرده است.

۲-۱- سلامت جسمانی

حجاب، زمینه فساد را که عامل اصلی بیماری‌های مقاربتی است، از بین می‌برد و از این طریق، نقش خود را در سلامت جسمانی افراد جامعه

۶- مصطفوی، سید جواد، حجاب و آزادی، صص ۵۲-۵۵

۷- مطهری، مرتضی، مسئله حجاب، تهران: انتشارات صدرا، ص ۵۹

ایفا می‌نماید. به آمار ذیل توجه نمایید.

اگرچه از زمان انتشار آن مدت‌ها گذشته است،

ولی به خوبی گویای یکی از عوارض فساد می‌باشد. طبق تحقیقاتی که در ایالات متحده به عمل آمده، روی هم رفته نود درصد مردم این کشور به بیماری‌های مقاربتی مبتلا می‌شوند. از این رقم، عده‌ای که در بیمارستان‌های رسمی آمریکا معالجه می‌شوند، بالغ بر ۳۶۰ هزار نفر می‌باشند. از تمام بیمارستان‌های ایالات متحده، ۶۵۰ بیمارستان تنها به امراض مقاربتی اختصاص داده شده است، در حالی که معادل یک و نیم برابر افرادی که در این بیمارستان‌ها معالجه می‌شوند، به پزشک‌های خانوادگی و خصوصی مراجعه می‌نمایند. سالانه ۳۰ تا ۴۰ هزار کودک بر اثر بیماری‌های مقاربتی موروثی می‌میرند و میزان تلفاتی که از این بیماری‌ها در ایالات متحده ناشی می‌شود، از مجموع کلیه امراض مختلف غیر از سل، بیشتر است.^۸

۳-۱- استحکام خانواده

از آثار اولیة رعایت حجاب در جوامع، استحکام نهاد خانواده به عنوان کوچکترین و مهم‌ترین نهاد اجتماعی است. با رعایت اصل حجاب و پوشش در محیط بیرون از خانواده، حریم زن و شوهر حفظ می‌شود و خانواده صاحب ثبات خواهد شد. بنابراین، زنان با حجاب خود موجب تحکیم خانواده شخصی و دیگران می‌شوند؛ چراکه با حجاب خود اطمینان و اعتماد شوهرشان را به پاک‌ی خویش جلب می‌کنند و باعث تحکیم خانواده می‌گردند، اما نقش آنان در تحکیم خانواده‌های دیگر، بدین لحاظ است که مردان از تمتعات خارج از محدوده زناشویی محروم می‌شوند و طبعاً به همسران خود بیشتر توجه می‌کنند.^۹

۲-۲- آثار اجتماعی حجاب

۱-۲- مسئولیت‌های اجتماعی

«هر فردی در برابر جامعه خود مسئول است. این مسئولیت، عام است؛

۸- محدثی آشنایی، علی مسئله حجاب، بی‌جا: ارم، صص ۴۵، ۴۵.

۹- مطهری، مرتضی، مصطفوی، سید جواد، حجاب و آزادی، صص ۵۲-۵۵

۹- مطهری، مرتضی، مسئله حجاب، ۸۹.

«هر فردی در برابر جامعه خود مسئول

است. این مسئولیت، عام است؛ یعنی هم شامل زن‌ها

می‌شود و هم شامل مردها. پارهای از مسئولیت‌های زنان به حجاب آنان بستگی دارد. زن اگر حجاب داشته باشد، بار این گونه مسئولیت‌ها را بر دوش می‌گیرد و شخصیت و عظمت او بالا می‌رود، اما اگر جامعه مقدس حجاب را از تن بدرد، از عهده انجام این گونه مسئولیت‌ها بر نمی‌آید» (مصطفوی، ۱۳۶۹: در جامعه امروزی، اگر فرد در این شبکه‌ها مسئولیت اجتماعی نپذیرد، هنجارهای که مربوط به آنها خواهد بود، از بین می‌رود و فرد به نوعی تنبلی و گاهی انحراف از هنجارهای متعارف جامعه دچار می‌شود و این انحراف در مسئولیت‌های دیگر جامعه نمایان می‌شود و فرد را از هدف متعال خود دور می‌کند.

۲-۲- آزادی زن

«اینکه زنان باید حجاب را رعایت کنند، زور و دستوری از ناحیه مردان نیست تا آزادی آنان را سلب کنند، بلکه وظیفه شرعی آنان است که حجاب را رعایت کنند. زنان باحجاب در فعالیت‌ها و رفت‌وآمدهای خود آزادترند؛ زیرا مردان بوالهوس اطمینان دارند که اینها طعمه و ملعبه نمی‌شوند. بنابراین، کمتر بر آنها ایجاد مزاحمت می‌کنند؛ «زن باحجاب مظهر عفاف شناخته شده است و از این روی، در خانه و خارج از آن مزاحم ندارد و آزادانه دنبال کارها و مسئولیت‌های خویش است»

۳-۲- سلامت اخلاقی جامعه

زن با پوشش شرعی خود، خانواده را استوار و پابرجا می‌سازد و بیهوده‌افراد را تحریک نمی‌کند و هوس‌ها را بر نمی‌انگیزد و مردها را به مفسده نمی‌کشاند. زن با پذیرش حجاب اسلامی، بزرگترین و ارزنده‌ترین خدمات را به خانواده‌ها و جوان‌ها و بالآخره، جامعه می‌کند؛ زیرا اخلاق، پاک‌ی و فضیلت را رونق و رواج می‌بخشد. زنانی که جسم خود را پریهاتر از آن می‌دانند که اجازه دهند هر چشمی از آن تمتع گیرد، هر هوس‌ی بدان گرایش یابد، بر مسند الوالی فضیلت نشسته‌اند. کار این گونه زنان، پیامبرگونه است؛ زیرا بعثت پیامبران به منظور تکمیل و تنمیم اخلاق است. اسلام از بی‌حجابی و بدحجابی بیزار و متنفر است؛ زیرا اینها هستند که با منزلزل کردن اخلاق و فضیلت، اسلام را در بین مردم ضعیف و لگدمال می‌کنند. زنان باحجاب، خدمتگذار واقعی دین و اخلاق، و زنان بی‌حجاب و بدحجاب، عامل براندازی و بنیان‌کنی دین و اخلاق هستند.

۱۰- مطهری، مرتضی، مسئله حجاب، صص ۱۰۱-۱۰۰.

۱۱- مصطفوی، سید جواد، حجاب و آزادی، مجموعه سخنرانی و کنفرانس

زن، بی‌جا: سازمان تبلیغات اسلامی، ص ۴۵